

„Raport z ewaluacji programów kształcenia na kierunku pielęgniarstwo w kontekście potrzeb rozwoju koordynowanej opieki POZ”

Opracowany przez: dr n. o zdr. Izabelę Gołębiak

Wersja językowa: PL

Raport opracowany na potrzeby realizacji prac Rady ds. Kompetencji – podbranża Opieka Zdrowotna. Wynagrodzenie wykonawcy jest współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dokument opracowany przez Eksperta wyłonionego z potencjału Uczelni Łazarskiego (Partnera projektu) w ramach projektu nr POWR.02.12.00-00-0007/16 pn. „Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Opieka Zdrowotna i Pomoc Społeczna”. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Spis treści

Wstęp	3
1. Metodyka badawcza	7
2. Wyniki	15
2.1. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się dla studiów I stopnia	15
2.2. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się dla studiów II stopnia	22
3. Podsumowanie i wnioski.....	28
4. Bibliografia	32

Wstęp

Pielęgniarka/ pielęgniarz jest osobą, która sprawuje opiekę medyczną nad pacjentem, wykonuje samodzielne działania w zakresie diagnostyki, leczenia, edukacji zdrowotnej.

Zasady i warunki wykonywania zawodu reguluje Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej. Zgodnie z art. 2 ustawy, pielęgniarstwo jest samodzielnym zawodem z grupy specjalistów do spraw zdrowia.¹ Aby uzyskać uprawnienia do wykonywania zawodu należy ukończyć minimum 3 – letnie studia na kierunku pielęgniarstwo. W dalszym procesie kształcenia, które trwa 2 lata, można uzyskać tytuł magistra pielęgniarstwa. Następnie w kształceniu podyplomowym może uzyskać tytuł specjalisty pielęgniarstwa rozszerzając swoje kompetencje.

Zgodnie z art. 6 ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej minister właściwy do spraw zdrowia w trybie rozporządzenia określa rodzaj i zakres świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, które mogą być udzielane samodzielnie bez zlecenia lekarskiego przez pielęgniarkę i położną.²

W ramach wykonywania zawodu pielęgniarka/pielęgniarz mają w swoich zadaniach między innymi prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, profilaktyki dla osób z chorobami przewlekłymi. Zawód ten jest zobowiązany interdyscyplinarnością w zespole terapeutycznym, holistycznym podejściem do pacjenta. Relacja pielęgniarka/ pielęgniarz/ lekarz/ pozostali członkowie zespołu powinny względem siebie pełnić rolę komplementarną na równych prawach zgodnie z posiadanymi kompetencjami. Kompetencje, to: Zdolność

¹ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, Dz.U. 2011 nr 174 poz. 1039.

² Tamże

osoby do integrowania wiedzy, umiejętności, podstaw podczas wykonywania zadań w określonym obszarze. Kompetencje są trwałe, można je trenować i mierzyć.³

W Polsce poradnictwo specjalistyczne udzielane przez pielęgniarki/pielęgniarzy jest w znacznym stopniu niedostateczne lub nie ma go wcale. Pielęgniarstwo obciążone jest wykonywaniem instrumentalnych czynności. Brak jest przestrzeni na takie działania, brak jest personelu w odpowiedniej ilości. Poradnictwo, konsultacje pielęgniarskie wymagają wzmocnienia w hierarchii ważności. Pacjenci nadal bardziej cenią poradę udzieloną przez lekarza.

Priorytety WHO wyrażone w globalnych dokumentach strategicznych, zostały stworzone w celu zidentyfikowania wkładu poszczególnych pracowników służby zdrowia, jak i całego personelu medycznego oraz programów edukacyjnych, które miałyby przyczynić się do przyspieszenia poprawy zdrowia. Obejmowały one dokumentację w następujących obszarach:

- podstawowa opieka zdrowotna,
- gotowość na wypadek sytuacji kryzysowych i globalne bezpieczeństwo zdrowotne,
- oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe,
- zintegrowane usługi zdrowotne skoncentrowane na człowieku,
- zdrowie populacji,
- determinanty zdrowia,
- promocja zdrowia i profilaktyka,
- edukacja między zawodowa i praktyka współpracy,
- bezpieczeństwo pacjenta i jakość opieki,
- odpowiedzialność społeczna,

³ Mrayyan MT, Abunab HY, Abu Khait A, Rababa MJ, Al-Rawashdeh S, Aljunmeeyn A, Abu Saraya A. Competency in nursing practice: a concept analysis. *BMJ Open*. 2023 Jun 1;13(6):e067352. doi: 10.1136/bmjopen-2022-067352. PMID: 37263688; PMCID: PMC10255110.

- podejście do zdrowia oparte na prawach człowieka – technologie cyfrowe i inne – uczenie się przez całe życie.⁴

Działania powinny koncentrować się na dostosowaniu podejścia do edukacji pracowników służby zdrowia do potrzeb zdrowotnych populacji i wymagań systemu opieki zdrowotnej. Mówiąc dokładniej, głównym celem jest zapewnienie wytycznych dotyczących specyfikacji efektów kształcenia pracowników służby zdrowia przed podjęciem pracy, jak i w trakcie pracy, w oparciu o kompetencje, co z kolei stanowi podstawę do opracowania odpowiednich programów nauczania, działań edukacyjnych i podejść do oceny. Jego główną grupą docelową są edukatorzy pracowników służby zdrowia, ale może mieć znaczenie także dla organów regulacyjnych oraz kierowników służby zdrowia i placówek. Edukacja oparta na kompetencjach jest najskuteczniejszym podejściem do zapewnienia przygotowania do praktyki.

Uwagę zwraca edukacja między zawodowa – sytuacja, w której osoby uczące się dwóch lub więcej zawodów uczą się o sobie, od siebie i ze sobą.

W analizach epidemiologicznych coraz więcej uwagi przywiązują się nie tylko do długości życia, ale również do jego jakości. Zaobserwowano, że w Polsce w 2019 r. najwięcej zachorowań i utraty zdrowia jest z powodu chorób układu krążenia (21%), nowotworów (19%), urazów (10%), cukrzycy i chorób nerek (6%).⁵ Strategia rozwoju systemu ochrony zdrowia wskazuje na potrzebę wprowadzenia opieki koordynowanej. Koncepcja opieki koordynowanej polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych związanych z diagnozowaniem, leczeniem, opieką, rehabilitacją i promocją zdrowia. Koordynowana opieka zdrowotna ma na celu poprawę dostępności, jakości oraz efektywności opieki oraz zwiększenia poziomu satysfakcji pacjenta. Skoncentrowana jest na potrzebach pacjenta z

⁴ Global Competency and Outcomes Framework for Universal Health Coverage, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/352711/9789240034662-eng.pdf?sequence=1>
ISBN 978-92-4-003466-2 (electronic version) ISBN 978-92-4-003467-9 (print version)

⁵ Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r. Załącznik do uchwały nr 196/2021 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r.

naciskiem na profilaktykę, opiekę ambulatoryjną co powinno prowadzić do elastyczności opieki i lepszego wykorzystania zasobów finansowych. Opieka koordynowana jest rekomendowana przede wszystkim dla POZ, ale również dla problemów pacjentów geriatrycznych i cierpiących na choroby przewlekłe.

Celem niniejszego raportu jest ewaluacja programów kształcenia na kierunku pielęgniarstwo, pod kątem wymaganych kompetencji dla pielęgniarek/pielęgniarzy opieki koordynowanej. Raport ma za zadanie ocenić, czy efekty uczenia się realizowane w toku kształcenia I i II stopnia umożliwiają zdobycie kompetencji preferowanych do pracy w placówce leczenia otwartego przyszłym pielęgniarcom i pielęgniarzom. W celu zwiększenia dostępności do świadczeń udzielanych przez pielęgniarki wprowadzono rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1255): możliwość realizacji przez pielęgniarki porad w POZ. Zakres porady pielęgniarki obejmuje m.in.: dobór sposobów leczenia ran w ramach świadczeń leczniczych udzielanych przez pielęgniarkę/położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego, ordynowanie leków zawierających substancje czynne, o których mowa w art. 15a ust. 8 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 479 i 1559), wystawianie recept na leki zlecone przez lekarza, w ramach kontynuacji leczenia, ordynowanie wyrobów medycznych, w tym wystawianie na nie zlecenia albo recepty, wystawianie skierowania na wykonanie badań diagnostycznych. Dodatkowo zakres porady pielęgniarskiej obejmuje profilaktykę chorób i promocję zdrowia.⁶ Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 września 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (Dz. U. poz. 1864) wprowadzono poradę pielęgniarską do świadczeń gwarantowanych z zakresu

⁶ Op.cit. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach...

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, Dz.U. 2020 poz. 1255

ambulatoryjnej opieki specjalistycznej z wybranych zakresów: porada pielęgniarska:
chirurgia ogólna, diabetologia, kardiologia.

W ramach powyższych porad pielęgniarki/pielęgniarze mogą realizować świadczenia zdrowotne związane z ordynacją leków i wypisywaniem recept zarówno w ramach samodzielnej ordynacji, jak i kontynuacji leczenia.⁷

Powyższe regulacje mają na celu zwiększenie samodzielności zawodowej pielęgniarek/pielęgniarzy.

1. Metodyka badawcza

W celu dokonania ewaluacji efektów kształcenia zidentyfikowano wszystkie uczelnie wyższe w Polsce, oferujące studia I i II stopnia na kierunku pielęgniarstwo. Kształcenie na kierunku pielęgniarstwo prowadzi 128 uczelni publicznych i niepublicznych, z czego 32 uczelnie prowadzą kształcenie wyłącznie na studiach I stopnia oraz jedna uczelnia kształci wyłącznie na studiach II stopnia. Wykaz uczelni wraz z poziomem kształcenia przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Wykaz uczelni kształcących na kierunku pielęgniarstwo studia I i II stopnia, stan na 14.09.2023

Lp.	Miejscowość	Nazwa uczelni/Wydziału zamiejscowego	Poziom kształcenia
1.	Biała Podlaska	Akademia Bialska Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
2.	Białystok	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
3.	Białystok	Wyższa Szkoła Medyczna z siedzibą w Białymstoku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
4.	Bielsko-Biała	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
5.	Bydgoszcz	Bydgoska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy	pierwszego stopnia; drugiego stopnia

⁷ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, Dz.U. 2019 poz. 1864

6.	Bydgoszcz	Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
7.	Bydgoszcz	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
8.	Bydgoszcz	Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
9.	Chełm	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
10.	Chojnice	Wyższa Szkoła Gospodarki z siedzibą w Bydgoszczy Filia w Chojnicach – Kolegium Nauk Stosowanych	pierwszego stopnia
11.	Ciechanów	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
12.	Częstochowa	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
13.	Częstochowa	Akademia Polonijna w Częstochowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
14.	Częstochowa	Wyższa Szkoła Zarządzania w Częstochowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
15.	Dąbrowa Górnicza	Akademia WSB	pierwszego stopnia
16.	Dąbrowa Górnicza	Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
17.	Działdowo	Wyższa Szkoła Gospodarki z siedzibą w Bydgoszczy Filia w Działdowie – Kolegium Nauk Stosowanych	pierwszego stopnia
18.	Elbląg	Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna w Elblągu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
19.	Ełk	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Filia z siedzibą w Ełku	pierwszego stopnia
20.	Gdańsk	Gdański Uniwersytet Medyczny	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
21.	Gdańsk	Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie Filia w Gdańsku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
22.	Gdańsk	Wyższa Szkoła Zdrowia w Gdańsku	pierwszego stopnia
23.	Głogów	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

 e-mail: sekretariat@pracodawcyrp.pl • www.pracodawcyrp.pl

 Rzeczpospolita
 Polska

 Unia Europejska
 Europejski Fundusz Społeczny

24.	Gniezno	Akademia Nauk Stosowanych im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie Uczelni Państwowej	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
25.	Gorzów Wielkopolski	Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
26.	Inowrocław	Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Księcia Kazimierza Kujawskiego w Inowrocławiu	pierwszego stopnia
27.	Jarocin	Wydział Medyczno-Społeczny w Jarocinie Wyższej Szkoły Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej	pierwszego stopnia
28.	Jarostaw	Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarostawiu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
29.	Jelenia Góra	Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
30.	Kalisz	Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
31.	Katowice	Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im. Wojciecha Korfanteo w Katowicach	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
32.	Katowice	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
33.	Kielce	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
34.	Kielce	Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
35.	Kłodzko	Wyższa Szkoła Medyczna	pierwszego stopnia drugiego stopnia
36.	Konin	Akademia Nauk Stosowanych w Koninie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
37.	Koszalin	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
38.	Kościerzyna	Powiślańska Szkoła Wyższa Filia w Kościerzynie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
39.	Kraków	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
40.	Kraków	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie - Collegium Medicum	pierwszego stopnia; drugiego stopnia

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
 Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

e-mail: sekretariat@pracodawcyprp.pl • www.pracodawcyprp.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

41.	Krosno	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
42.	Krotoszyn	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie Filia w Krotoszynie	pierwszego stopnia
43.	Kutno	Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
44.	Kwidzyn	Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
45.	Legnica	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy	pierwszego stopnia drugiego stopnia
46.	Legnica	Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy z siedzibą w Legnicy	drugiego stopnia
47.	Leszno	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie	pierwszego stopnia
48.	Limanowa	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, Filia w Limanowej	pierwszego stopnia
49.	Lublin	Uniwersytet Medyczny w Lublinie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
50.	Lublin	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
51.	Lublin	Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
52.	Lublin	Wyższa Szkoła Nauk Społecznych	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
53.	Lublin	Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie	pierwszego stopnia
54.	Lublin	Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. Wincentego Pola w Lublinie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
55.	Łomża	Akademia Nauk Stosowanych w Łomży	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
56.	Łomża	Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
57.	Łódź	Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
58.	Łódź	Społeczna Akademia Nauk w Łodzi	pierwszego stopnia
59.	Łódź	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	pierwszego stopnia; drugiego stopnia

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
 Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

e-mail: sekretariat@pracodawcyrp.pl • www.pracodawcyrp.pl

Unia Europejska
 Europejski Fundusz Społeczny

60.	Miechów	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, Filia w Miechowie	pierwszego stopnia;
61.	Mysłowice	Wydział Zamiejscowy Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach Akademii Ignatianum w Krakowie	pierwszego stopnia;
62.	Myślenice	Wydział Zamiejscowy w Myślenicach Staropolskiej Szkoły Wyższej w Kielcach	pierwszego stopnia;
63.	Nowy Sącz	Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
64.	Nowy Tomyśl	Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu, Wydział Nauk Społecznych Filia w Nowym Tomyślu	pierwszego stopnia
65.	Nowy Targ	Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa w Nowym Targu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
66.	Nysa	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
67.	Olsztyn	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
68.	Opole	Uniwersytet Opolski	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
69.	Ostrowiec Świętokrzyski	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
70.	Oświęcim	Małopolska Uczelnia Państwowa im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
71.	Otwock	Akademia Nauk Stosowanych Mazovia Filia w Otwocku	pierwszego stopnia drugiego stopnia
72.	Otwock	Warszawska Szkoła Wyższa w Otwocku	pierwszego stopnia
73.	Piła	Akademia Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile	pierwszego stopnia drugiego stopnia
74.	Piotrków Trybunalski	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim	pierwszego stopnia
75.	Pińczów	Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie	pierwszego stopnia
76.	Piotrków Trybunalski	Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej; Wydział Zdrowia i Nauk Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim	pierwszego stopnia

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
 Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

e-mail: sekretariat@pracodawcyrp.pl • www.pracodawcyrp.pl

Unia Europejska
 Europejski Fundusz Społeczny

77.	Płock	Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
78.	Poznań	Akademia Nauk Stosowanych im. Księcia Mieszka I w Poznaniu	pierwszego stopnia drugiego stopnia
79.	Poznań	Wyższa Szkoła Handlu i Usług	pierwszego stopnia
80.	Poznań	Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
81.	Przemyśl	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu	pierwszego stopnia drugiego stopnia
82.	Racibórz	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
83.	Radom	Radomska Szkoła Wyższa	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
84.	Radom	Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
85.	Radzyń Podlaski	Akademia Bialska Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II Filia w Radzynie Podlaskim	pierwszego stopnia
86.	Ruda Śląska	Wyższa Szkoła Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
87.	Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
88.	Rzeszów	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	pierwszego stopnia
89.	Sanok	Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
90.	Siedlce	Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
91.	Siedlce	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
92.	Skierniewice	Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego	pierwszego stopnia drugiego stopnia
93.	Słupsk	Akademia Pomorska w Słupsku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
94.	Sosnowiec	Wyższa Szkoła Medyczna w Sosnowcu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
95.	Suwałki	Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika	pierwszego stopnia drugiego stopnia
96.	Szczecin	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

 e-mail: sekretariat@pracodawcyrp.pl • www.pracodawcyrp.pl

 Rzeczpospolita
 Polska

 Unia Europejska
 Europejski Fundusz Społeczny

97.	Tarnobrzeg	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
98.	Tarnów	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
99.	Tomaszów Mazowiecki	Akademia Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego Filia w Tomaszowie Mazowieckim	pierwszego stopnia
100.	Toruń	Powiślańska Szkoła Wyższa Filia w Toruniu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
101.	Toruń	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy Wydział Pielęgniarstwa i Położnictwa z siedzibą w Toruniu (Filia w Toruniu)	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
102.	Toruń	Akademia Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
103.	Wałbrzych	Akademia Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa	pierwszego stopnia
104.	Wałcz	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu	pierwszego stopnia
105.	Warszawa	Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi; Filia w Warszawie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
106.	Warszawa	Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie	pierwszego stopnia drugiego stopnia
107.	Warszawa	Mazowiecka Uczelnia Medyczna w Warszawie	pierwszego stopnia drugiego stopnia
108.	Warszawa	Warszawska Uczelnia Medyczna im. T. Koźłuka w Warszawie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
109.	Warszawa	Uczelnia Medyczna im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie	pierwszego stopnia drugiego stopnia
110.	Warszawa	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego	pierwszego stopnia
111.	Warszawa	Warszawski Uniwersytet Medyczny	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
112.	Warszawa	Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie Filia w Warszawie	pierwszego stopnia
113.	Warszawa	Uczelnia Łazarzkiego w Warszawie	pierwszego stopnia
114.	Warszawa	Wyższa Szkoła Inżynierii i Zdrowia	pierwszego stopnia
115.	Wejherowo	Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa	pierwszego stopnia
116.	Włocławek	Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
 Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

e-mail: sekretariat@pracodawcyprp.pl • www.pracodawcyprp.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

117.	Włocławek	Państwowa Uczelnia Zawodowa we Włocławku	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
118.	Włoszczowa	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, Filia we Włoszczowie	pierwszego stopnia
119.	Wrocław	Niepubliczna Wyższa Szkoła Medyczna we Wrocławiu	pierwszego stopnia
120.	Wrocław	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
121.	Września	Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego Wydział Medyczno-Społeczno-Techniczny we Wrześni	pierwszego stopnia
122.	Wyszków	Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku; Filia w Wyszkowie	pierwszego stopnia
123.	Zabrze	Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach, Wydział Nauk Medycznych w Zabrzu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
124.	Zamość	Uczelnia Państwowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu	pierwszego stopnia; drugiego stopnia
125.	Zamość	Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu	pierwszego stopnia
126.	Zamość	Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach, Filia w Zamościu	pierwszego stopnia
127.	Zielona Góra	Uniwersytet Zielonogórski	pierwszego stopnia drugiego stopnia
128.	Żyrardów	Collegium Masoviense – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Żyrardowie	pierwszego stopnia; drugiego stopnia

* uczelnie uprawnione do prowadzenia studiów pierwszego stopnia mogą również prowadzić tzw. „studia pomostowe”

Źródło: opracowanie na podstawie <https://www.gov.pl/web/zdrowie/lista-uczelni-ktore-uzyskaly-akredytacje-dla-kierunku-pielęgniarstwo>

Dalszej analizie poddano efekty uczenia się, zawarte w programach kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo, studiów pierwszego i drugiego stopnia pod kątem wymaganych kompetencji dla pielęgniarzek/pielęgniarzy opieki koordynowanej. Weryfikacji poddano wszystkie efekty uczenia się w poszczególnych grupach przedmiotów.

2. Wyniki

Wszystkie uczelnie zarówno państwowe, jak i prywatne kształcące na kierunku pielęgniarstwo zobowiązane są do realizacji efektów uczenia się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego) (Dz.U. dnia 21 sierpnia 2019 r. poz. 1573) załącznik 4,5.⁸

Efekty uczenia się zawarte w programach poszczególnych uczelni są takie same. Wynika to z faktu, iż pielęgniarstwo jest kierunkiem standaryzowanym. Różnice jedynie mogą dotyczyć treści kształcenia, jednakże powinny one wynikać ściśle z zakładanych efektów uczenia się.

2.1. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się dla studiów I stopnia

Tabela 2 przedstawia zbiorcze zestawienie wybranych ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się odnoszących się do wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla studiów I stopnia w zakresie nabywania kompetencji do sprawowania opieki w Podstawowej opiece zdrowotnej (POZ) w oparciu o standardy kształcenia przygotowujące do zawodu pielęgniarki/pielęgniarza.

Tabela 2. Przegląd ogólnych i szczegółowych efekty uczenia się, które uzyskuje absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo w zakresie nabywania kompetencji do sprawowania opieki w POZ⁹

Ogólne efekty uczenia się
W I E D Z A
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

⁸ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego, Dz.U. 2019 poz. 1573

⁹ Tamże

1.	modele opieki pielęgniarskiej nad osobą zdrową, chorą, z niepełnosprawnością i umierającą;
2.	zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób;

UMIEJĘTNOŚCI

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

1.	udzielać świadczeń w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób;
2.	rozpoznawać problemy zdrowotne i określać priorytety w opiece pielęgniarskiej;
3.	samodzielnie organizować, planować i sprawować całościową i zindywidualizowaną opiekę pielęgniarską nad osobą chorą, z niepełnosprawnością i umierającą, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej;
4.	samodzielnie udzielać świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych (w zakresie określonym w przepisach);
5.	decydować o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych;
6.	współpracować z rodziną lub opiekunem pacjenta w realizacji ustalonych celów opieki pielęgniarskiej oraz prowadzonych działań edukacyjnych;
7.	przeprowadzać badanie podmiotowe i przedmiotowe w celu postawienia diagnozy pielęgniarskiej;
8.	wystawiać recepty na leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne, niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
9.	dokonywać analizy jakości opieki pielęgniarskiej.

KOMPETENCJE

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

1.	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta;
2.	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
3.	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
4.	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
5.	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
6.	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
Szczegółowe efekty uczenia się	
W I E D Z A	
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:	
A.W19.	poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne;
A.W20.	podstawowe zasady farmakoterapii;
A.W21.	poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;
A.W22.	wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;
A.W23.	ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;

A.W24.	zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;
C.W16.	zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
C.W17.	zasady konstruowania programów promocji zdrowia;
C.W18.	strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym;
C.W19.	organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia;
C.W20.	warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej;
D.W1.	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;
D.W2.	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;
D.W4.	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;
D.W5.	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;
D.W6.	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;
D.W7.	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;
D.W11.	etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego;
D.W12.	narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji.
UMIĘJĘTNOŚCI	
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:	

A.U7.	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz różnych stanach klinicznych;
A.U8.	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;
A.U9.	wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
A.U10.	przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;
B.U5.	wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarstwie;
B.U6.	tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki;
C.U2.	gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwie;
C.U3.	ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwie oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;
C.U4.	monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;
C.U5.	dokonywać bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarstwie;
C.U6.	wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe;
C.U8.	wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała,

	wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);
C.U9.	pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;
C.U16.	wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze);
C.U17.	przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod;
C.U22.	oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne;
C.U26.	prowadzić dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią;
C.U28.	oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów;
C.U29.	rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;
C.U30.	dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych;
C.U31.	uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia;
C.U32.	opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych;
C.U33.	realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej;
C.U34.	oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych;
C.U35.	oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia;

C.U37.	dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania
C.U43.	przeprowadzać badanie podmiotowe pacjenta, analizować i interpretować jego wyniki;
C.U44.	rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku;
C.U45.	wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta;
C.U46.	przeprowadzać kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarskiej;
C.U47.	przeprowadzać badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;
D.U1.	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;
D.U2.	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;
D.U3.	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;
D.U9.	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;

D.U10.	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;
D.U11.	modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;
D.U12.	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;
D.U13.	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;
D.U14.	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;
D.U15.	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
D.U18.	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;
D.U36.	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
D.U37.	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
D.U38.	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
D.U39.	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

2.2. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się dla studiów II stopnia

Tabela 3 przedstawia zbiorcze zestawienie wybranych ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się odnoszących się do wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla studiów II stopnia w zakresie nabywania kompetencji do sprawowania koordynowanej

opieki zdrowotnej w oparciu o standardy kształcenia przygotowujące do zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza.

Tabela 3. Przegląd ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, które uzyskuje absolwent studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo w zakresie nabywania kompetencji do sprawowania koordynowanej opieki zdrowotnej¹⁰

Ogólne efekty uczenia się	
W I E D Z A	
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:	
1.	zasady i metody monitorowania stanu zdrowia pacjenta oraz realizacji działań promocyjno-profilaktycznych w populacji osób zdrowych;
2.	standardy realizacji zaawansowanych i samodzielnych świadczeń pielęgniarstkich;
3.	mechanizmy działania produktów leczniczych i zasady ich ordynowania;
4.	wytyczne terapeutyczne i standardy opieki pielęgniarstkiej w chorobach przewlekłych;
5.	zasady i metody edukacji osób zdrowych i chorych w chorobach przewlekłych;
6.	rolę pielęgniarki w koordynowanej opiece zdrowotnej;
7.	zasady i metody monitorowania stanu zdrowia pacjenta oraz realizacji działań promocyjno-profilaktycznych w populacji osób zdrowych.
U M I E J Ę T N O Ś C I	
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:	
1.	monitorować stan zdrowia dzieci i osób dorosłych, w tym osób starszych, oraz wdrażać działania edukacyjne i promocyjno-profilaktyczne;
2.	dobierać, zlecać i interpretować badania diagnostyczne w ramach posiadanych uprawnień;

¹⁰ Tamże

3.	opracowywać program edukacji terapeutycznej pacjenta z chorobą przewlekłą, prowadzić tę edukację i dokonywać ewaluacji tego programu;
4.	koordynować opiekę zdrowotną nad pacjentem w systemie ochrony zdrowia;
5.	ordynować leki, środki specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne, w tym wystawiać na nie recepty lub zlecenia;
6.	udzielać samodzielnych porad zdrowotnych w zakresie posiadanych kompetencji zawodowych;
7.	monitorować stan zdrowia dzieci i osób dorosłych, w tym osób starszych, oraz wdrażać działania edukacyjne i promocyjno-profilaktyczne.
K O M P E T E N C J E	
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:	
1.	dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych;
2.	ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne;
3.	wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.
Szczegółowe efekty uczenia się	
W I E D Z A	
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:	
A.W2.	znaczenie wsparcia społecznego i psychologicznego w zdrowiu i chorobie;
A.W5.	procesy adaptacji człowieka do życia z przewlekłą chorobą i uwarunkowania tych procesów;
B.W1.	mechanizmy działania produktów leczniczych oraz ich przemiany w ustroju zależne od wieku i problemów zdrowotnych;
B.W2.	regulacje prawne związane z refundacją leków, wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;

B.W3.	zasady ordynowania produktów leczniczych zawierających określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz określonych wyrobów medycznych, w tym wystawiania na nie recept lub zleceń;
B.W4.	objawy i skutki uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne;
B.W11.	założenia teoretyczne poradnictwa w pracy pielęgniarki bazujące na regulacjach prawnych i transteoretycznym modelu zmiany (Prochaska i DiClemente);
B.W12.	predyktory funkcjonowania człowieka zdrowego i chorego, z uwzględnieniem choroby przewlekłej;
B.W13.	metody oceny stanu zdrowia pacjenta w poradnictwie pielęgniarskim;
B.W14.	zasady postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych problemów zdrowotnych;
B.W15.	zasady doboru badań diagnostycznych i interpretacji ich wyników w zakresie posiadanych uprawnień zawodowych;
B.W16.	modele opieki koordynowanej funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach;
B.W17.	regulacje prawne w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej nad świadczeniobiorcą w systemie ochrony zdrowia;
B.W18.	zasady koordynowania programów zdrowotnych oraz procesu organizacji i udzielania świadczeń zdrowotnych w różnych obszarach systemu ochrony zdrowia;
B.W19.	zasady funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych w opiece zdrowotnej,
B.W21.	założenia i zasady tworzenia oraz ewaluacji programów zdrowotnych oraz metody edukacji terapeutycznej;
B.W24.	badania profilaktyczne oraz programy profilaktyczne finansowane ze środków publicznych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
 Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

e-mail: sekretariat@pracodawcyrp.pl • www.pracodawcyrp.pl

Unia Europejska
 Europejski Fundusz Społeczny

B.W25.	zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego i opieki nad pacjentami z nadciśnieniem tętniczym, zaburzeniami rytmu serca, przewlekłą niewydolnością krążenia oraz nowoczesne technologie wykorzystywane w terapii i monitorowaniu pacjentów z chorobami układu krążenia;
B.W26.	patomechanizm, objawy, diagnostykę i postępowanie pielęgniarskie w przewlekłej niewydolności oddechowej;
B.W27.	technikę badania spirometrycznego;
B.W33.	patomechanizm cukrzycy, astmy i przewlekłej obturacyjnej choroby płuc oraz powikłania i zasady koordynacji działań związanych z prowadzeniem edukacji terapeutycznej;
B.W34.	etiopatogenezę nowotworzenia, epidemiologię i profilaktykę chorób nowotworowych;
B.W35.	zasady leczenia i opieki nad pacjentem z chorobą nowotworową, w tym terapii spersonalizowanej;
B.W38.	metody oceny ran przewlekłych i ich klasyfikację;
B.W39.	nowoczesne metody terapii i rolę hiperbarii tlenowej oraz terapii podciśnieniowej w procesie leczenia najczęściej występujących ran przewlekłych, w szczególności owrzodzeń żylnych, owrzodzeń niedokrwienych, odleżyn, odmrożeń, zespołu stopy cukrzycowej;
B.W40.	zasady doboru opatrunków w leczeniu ran przewlekłych;
B.W41.	zasady przygotowania pacjenta i jego rodziny w zakresie profilaktyki występowania ran oraz ich powikłań;
B.W44.	metody oceny bólu w różnych sytuacjach klinicznych i farmakologiczne oraz niefarmakologiczne metody jego leczenia.
UMIĘJĘTNOŚCI	
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:	

B.U1.	dobierać i przygotowywać zapis form recepturowych leków zawierających określone substancje czynne, na podstawie ukierunkowanej oceny stanu pacjenta;
B.U2.	interpretować charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych;
B.U3.	ordynować leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne oraz wystawiać na nie recepty lub zlecenia;
B.U4.	dobierać i zlecać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne w zależności od potrzeb pacjenta;
B.U9.	współuczestniczyć w procesie diagnostyki i terapii endoskopowej;
B.U14.	przygotowywać materiały edukacyjne dla pacjenta i jego rodziny w ramach poradnictwa zdrowotnego;
B.U15.	wykorzystywać zasoby technologiczne dla potrzeb poradnictwa zdrowotnego;
B.U16.	dobierać i stosować metody oceny stanu zdrowia pacjenta w ramach udzielania porad pielęgniarskich;
B.U17.	dokonywać wyboru i zlecać badania diagnostyczne w ramach posiadanych uprawnień zawodowych;
B.U18.	wdrażać działanie terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych;
B.U19.	koordynować realizację świadczeń zdrowotnych dla pacjentów ze schorzeniami przewlekłymi;
B.U27.	przygotowywać pacjenta z nadciśnieniem tętniczym, przewlekłą niewydolnością krążenia i zaburzeniami rytmu serca do samoopieki i samopielęgnacji;
B.U28.	planować i przeprowadzać edukację terapeutyczną pacjenta, jego rodziny i opiekuna w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji przy nadciśnieniu tętniczym, w przewlekłej niewydolności krążenia i przy zaburzeniach rytmu serca;
B.U29.	wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjne do monitorowania pacjentów z chorobami układu krążenia;

B.U34.	wykorzystywać aktualną wiedzę w celu zapewnienia wysokiego poziomu edukacji terapeutycznej pacjentów chorych na cukrzycę, ich rodzin i opiekunów;
B.U35.	planować i koordynować opiekę nad pacjentem chorym na cukrzycę;
B.U36.	motywować pacjenta chorego na cukrzycę do radzenia sobie z chorobą i do współpracy w procesie leczenia;
B.U40.	oceniać i klasyfikować rany przewlekłe;
B.U41.	dobierać opatrunki z uwzględnieniem rodzaju i stanu rany;
B.U42.	przygotowywać pacjenta i jego rodzinę do profilaktyki, samokontroli i pielęgnacji rany;
B.U47.	monitorować skuteczność leczenia przeciwbólowego;
B.U48.	przewodzą edukację pacjenta w zakresie samokontroli i samopielęgnacji w terapii bólu.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na I i II stopniu przewidywanych jest łącznie 300 godz. zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w gabinetach podstawowej opieki zdrowotnej (pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania oraz lekarza podstawowej opieki zdrowotnej).

3. Podsumowanie i wnioski

Analiza niezbędna do stworzenia raportu przedstawia szereg kompetencji w zakresie przygotowania przez uczelnie na studiach I i II stopnia, które mogą być wykorzystane przez pielęgniarki/pielęgniarzy do sprawowania opieki nad pacjentem w ramach Koordynowanej opieki. Świadczenia opieki koordynowanej zostały zawarte w wykazie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 15 września 2022 r.¹¹. Wymagane kwalifikacje, niezbędne do

¹¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, Dz.U. 2022 poz. 1965

sprawowania opieki koordynowanej zostały określone w art. 7 pkt. 1 i 2 Ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz.U. 2017 poz. 2217).¹²

Pielęgniarka POZ to pielęgniarka, która:

- 1) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego albo
- 2) ukończyła kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, albo
- 3) odbyła szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, albo
- 4) odbyła kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, albo
- 5) posiada tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa.

2. Pielęgniarką POZ jest także pielęgniarka, która:

- 1) posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa: pediatrycznego, środowiskowego, środowiskowo-rodzinnego, przewlekle chorych i niepełnosprawnych, opieki długoterminowej, w ochronie zdrowia pracujących, środowiska nauczania i wychowania, zachowawczego, promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej albo
- 2) ukończyła kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa: pediatrycznego, środowiskowego, środowiskowo-rodzinnego, przewlekle chorych i niepełnosprawnych, opieki długoterminowej, w ochronie zdrowia pracujących, środowiska nauczania i wychowania, zachowawczego, promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, albo
- 3) odbyła szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa: pediatrycznego, opieki długoterminowej, środowiska nauczania i wychowania, zachowawczego, promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, albo
- 4) odbyła kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa: pediatrycznego, opieki długoterminowej, środowiska nauczania i wychowania, zachowawczego, promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej

¹² Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej, Dz.U. 2017 poz. 2217

– udzielająca świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej przed dniem 31 grudnia 2024 r.

Zatem pełne kompetencje i samodzielność zawodową, w zakresie opieki koordynowanej, pielęgniarka uzyskuje po ukończeniu studiów II stopnia (jeśli oczywiście nie spełnia innych wymaganych kwalifikacji, objętych zapisem Ustawy). W trakcie kształcenia na I stopniu pielęgniarka/pielęgniarsz uzyskuje tylko pewien zakres kwalifikacji i kompetencji do pracy w koordynowanej opiece zdrowotnej. Analiza ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia wskazuje niestety na powtarzające się efekty uczenia się na studiach I i II stopnia, co powoduje dezinformację dla pracodawców z zakresie posiadanych kompetencji przez pielęgniarkę/pielęgniarsza z tytułem licencjata i magistra. Obserwacje przygotowania absolwentów do realizacji świadczeń wskazują na bardzo różny poziom w zależności od ukończonej uczelni.

Raport ten uwidoczniał potrzeby zmian w obszarze posiadanych kompetencji. Może stanowić podstawę do opracowania wyraźnych i zróżnicowanych kompetencji po kształceniu I i II stopnia oraz kształcenia podyplomowego. W kształceniu dwustopniowym treści kształcenia nie powinny się powtarzać tylko ulegać kontynuacji lub powinny obejmować zupełnie nowe obszary w celu poszerzenia kompetencji. Efekty uczenia się powinny być również formułowane w ten sposób, aby przyszły absolwent studiów drugiego stopnia nie był obligowany koniecznością uzupełniania kształcenia. W ślad za tym programy kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo powinny stale ewaluować, uwzględniając dynamicznie zmieniające się potrzeby zdrowotne społeczeństwa. Opracowywanie wykazu świadczeń gwarantowanych pielęgniarki/pielęgniarsza podstawowej opieki zdrowotnej oraz warunki ich realizacji zawsze powinno przebiegać jednotorowo ze zmianami/korektami w zakresie efektów uczenia się ujętych w standardach kształcenia dla tego zawodu.

Globalne kierunki strategiczne dla pielęgniarki i położnej na lata 2021-2025 zwracają uwagę na, że są to kierunki strategiczne a absolwenci powinni odpowiadać lub przewyższać wymagania systemu opieki zdrowotnej. Poosiadają niezbędną wiedzę, kompetencje

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
Brukselska 7 03-973 Warszawa

tel.: +48 22 518 10 00

e-mail: sekretariat@pracodawcyrp.pl • www.pracodawcyrp.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

i postawy, aby sprostać narodowym priorytetom zdrowotnym. Dostosowanie poziomów kształcenia pielęgniarek i położnych do zoptymalizowanych ról w systemach opieki zdrowotnej. Programy edukacyjne powinny być konstruowane w taki sposób, aby były oparte na kompetencjach i były dostosowane do potrzeb zdrowotnych populacji.¹³

Zmianie powinno ulec podejście do konstruowania programów kształcenia. W pierwszej kolejności należy określić kompetencje, w drugiej natomiast określać efekty uczenia się i wynikające z nich treści kształcenia.

¹³ Global strategic directions for nursing and midwifery 2021-2025
<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/344562/9789240033863-eng.pdf?sequence=1>
ISBN 978-92-4-003386-3 (electronic version) ISBN 978-92-4-003385-6 (print version)

4. Bibliografia

1. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, Dz.U. 2011 nr 174 poz. 1039.
2. Mrayyan MT, Abunab HY, Abu Khait A, Rababa MJ, Al-Rawashdeh S, Algunmeeyn A, Abu Saraya A. Competency in nursing practice: a concept analysis. *BMJ Open*. 2023 Jun 1;13(6):e067352. doi: 10.1136/bmjopen-2022-067352. PMID: 37263688; PMCID: PMC10255110.
3. Global Competency and Outcomes Framework for Universal Health Coverage, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/352711/9789240034662-eng.pdf?sequence=1>
ISBN 978-92-4-003466-2 (electronic version) ISBN 978-92-4-003467-9 (print version)
4. Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r. Załącznik do uchwały nr 196/2021 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r.
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, Dz.U. 2020 poz. 1255
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, Dz.U. 2019 poz. 1864
7. Wykaz uczelni kształcących na kierunku pielęgniarstwo studia I i II stopnia, <https://www.gov.pl/web/zdrowie/lista-uczelni-ktore-uzyskaly-akredytacje-dla-kierunku-pielęgniarstwo>
8. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego, Dz.U. 2019 poz. 1573

9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, Dz.U. 2022 poz. 1965
10. Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej, Dz.U. 2017 poz. 2217
11. Global strategic directions for nursing and midwifery 2021-2025
<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/344562/9789240033863-eng.pdf?sequence=1> ISBN 978-92-4-003386-3 (electronic version) ISBN 978-92-4-003385-6 (print version)